

Standard opieki domowej według normy DIN SPEC 33454

Kraków, 14 kwietnia 2021 r.

Czym jest i czym nie jest norma DIN?

Norma DIN SPEC 33454 (dalej – “norma DIN”) opracowana przez [Niemiecki Instytut Norm \(DIN\)](#) została opublikowana pod koniec lutego 2021 r. Jest to katalog wymogów jakie powinny spełniać podmioty świadczące usługę opieki nad osobami wymagającymi wsparcia przez personel opiekuńczy z zagranicy zamieszkujący w gospodarstwie domowym podopiecznego.

Norma adresowana jest do pośredników, usługodawców i opiekunów.

Wymagania (standardy) normy DIN mają charakter dobrowolny. Są to wskazówki, swego rodzaju pomoc dla podmiotów zaangażowanych w świadczenie tej usługi. Norma DIN nie jest obowiązkowa i nie jest wiążącym prawem. Obowiązek stosowania normy DIN może wynikać z ustawy lub z umowy.

Perspektywa nadania obowiązkowego ustawowego charakteru normie DIN wydaje się obecnie stosunkowo odległa i mało prawdopodobna ze względu na to, że jedynie niewielka liczba usługodawców i pośredników będzie skłonna spełnić wszystkie wymogi normy, zwłaszcza dotyczące audytu. Spełnienie warunku audytu wymaga udostępniania

pośrednikom dokumentacji usługodawcy, która ujawnia know-how usługodawcy. Z uwagi jednak na pojawiające się informacje o możliwości powiązania legalnego oddelegowania przez polskie firmy z dofinansowaniem przez niemiecki rząd federalny dla podopiecznych w ramach opieki świadczonej w domu, konieczne jest uważne śledzenie przygotowywanych projektów legislacyjnych (np. propozycji zmian w § 45 f SGB XI, czy w § 36). Norma DIN (lub niektóre jej elementy) okazać się bowiem może wzorcem referencyjnym branżowym pod uwagę przy ocenie legalności oddelegowania. Należy również wziąć pod uwagę, że ostateczny kształt niemieckiego uregulowania będzie wypadkową federalnej regulacji i jej implementacji w poszczególnych landach (co może skutkować powstaniem swoistej "konkurencji" między landami w odniesieniu do pożądanego modelu prowadzenia działalności opiekuńczej). Norma DIN nie będzie się różniła ze względu na land, choć może dojść do sytuacji, w której w jednych landach będzie obowiązkowa, a w innych nie. Ale to są zbyt daleko posunięte spekulacje na obecnym etapie.

Pośrednik i usługodawca mogą umówić się, że będą jej przestrzegać w całości lub we wskazanych fragmentach. Wiele elementów normy DIN od dawna jest przedmiotem tych umów i prawdę mówiąc, norma DIN została opracowana w oparciu o praktyki stosowane w branży. Z wyjątkiem najbardziej kontrowersyjnego elementu normy DIN jakim jest przeprowadzanie audytu usługodawcy przez pośrednika.

Sama publikacja normy DIN ma znaczenie w procesie uznania usługi opieki domowej świadczonej przez personel opiekuńczy spoza Niemiec jako elementu systemu opieki nad osobami starszymi i niesprawnymi. Dotychczas ustawodawstwo niemieckie pomijało tę usługę, co przyczyniło się do rozwoju szarej strefy w tej dziedzinie. Mamy nadzieję, że jest to pierwszy krok w kierunku regulacji zasad dofinansowania tej usługi ze środków publicznych. W marcu pojawił się projekt ustawy niemieckiej w tej sprawie. Uważamy to za konieczny etap w walce o legalne świadczenie usług opieki w Niemczech.

Co zawiera norma DIN?

Norma DIN ma formę katalogu obowiązków nałożonych na konkretne podmioty, przy przyznaniu tym podmiotom uprawnień kontrolnych i założeniu ich współpracy.

Najważniejsze zagadnienia jakie zostały uregulowane w normie DIN:

- 1. Wymagania w stosunku do personelu opiekuńczego.**
- 2. Wymagania w stosunku do pracy i miejsca jej świadczenia.**
- 3. Wymagania w stosunku do podmiotów świadczących usługi pośrednictwa pracy w zakresie opieki w warunkach domowych, w tym:**

- a. ogólne wymagania w stosunku do wszystkich pośredników,
- b. specjalne wymagania w stosunku do pośredników usługodawców zatrudniających personel opiekuńczy który nie prowadzi własnej działalności.
- c. specjalne wymagania w stosunku do pośredników personelu opiekuńczego prowadzącego własną działalność.

4. Wymagania w stosunku do usługodawców z sektora opieki w warunkach domowych, które dzielą się na trzy obszary:

- a. wymagania w stosunku do zagranicznych usługodawców z personelem opiekuńczym, który nie prowadzi własnej działalności.
- b. wymagania w stosunku do prowadzących bezpośrednio pośrednictwo usługodawców z personelem opiekuńczym, który nie prowadzi własnej działalności.
- c. wymagania w stosunku do personelu opiekuńczego prowadzącego własną działalność.

Dla przykładu wymagania w stosunku do personelu opiekuńczego muszą stosownie do postanowień normy DIN zostać sprawdzone przez usługodawcę oraz pośrednika przed wykonaniem usługi pośrednictwa pracy personelu opiekuńczego. Wymagania te obejmują m.in. wiek i predyspozycje zdrowotne, umiejętności językowe, kompetencje osobiste. Istotne z praktycznego punktu widzenia okazać się mogą również wymogi dotyczące posiadania odpowiednich dokumentów - np. wizowych, zaświadczenia o niekaralności, czy potwierdzenia dotyczącego złożenia wniosku o poświadczenie A1 najpóźniej przy rozpoczęciu wykonywania zlecenia. Dodatkowo, norma DIN przewiduje również wymóg podstawowej wiedzy personelu z obszaru opieki. Ten ostatni wymóg ten ma obowiązywać od 1 marca 2022 r.

Natomiast jeśli chodzi np. o wymagania w stosunku do zagranicznych usługodawców z personelem opiekuńczym, który nie prowadzi własnej działalności to nałożono m.in. na usługodawców obowiązek opracowania harmonogramu pracy personelu. Dodatkowo od 1 marca 2022 r. usługodawca musi pozyskać od każdego członka personelu dowód ukończenia kursu pierwszej pomocy. Usługodawca powinien ponadto udzielać niezbędnych informacji członkom personelu i zadbać o kwestie formalnoprawne.

Dodatkowo norma DIN nakłada na pośrednika i usługodawcę **obowiązek określenia rodzaju i zakresu współpracy oraz udokumentowania go.** Jako integralne elementy współpracy pomiędzy pośrednikiem a usługodawcą norma DIN wymienia m.in. określenie praw i obowiązków obu stron, prawo do wglądu w ramach audytu, uprawnienie pośrednika do nawiązania kontaktu z personelem opiekuńczym, zobowiązanie

—

zagranicznego partnera do przestrzegania wszystkich obowiązkowych krajowych wytycznych.

Pośrednik natomiast w rozumieniu norm DIN jest obowiązany do udostępnienia klientowi m.in. profilu usługodawcy, w którego skład będą wchodzić informacje takie jak rodzaj stosunku umownego z personelem opiekuńczym, instrumenty i procesy w zakresie kwalifikacji personelu, czy roli i zakresu odpowiedzialności w stosunku do pośrednika.

Potencjalne ryzyka związane z normą DIN

W normie DIN wskazano, że jeśli pośrednik w ramach swoich działań w zakresie pośrednictwa korzysta ze wsparcia podmiotów trzecich, jak np. usługodawcy musi dokładać wszelkich starań, aby podmiot ten spełniał **wszelkie osobiste i merytoryczne wymagania normy DIN**.

Oznacza to np. obowiązki kontrolne nałożone na pośredników, które muszą oni wypełniać wobec swoich usługodawców.

Obowiązek audytu został zawarty w sekcji 6.3. zawierającej specjalne wymagania dotyczących pośredników usługodawców zatrudniających personel opiekuńczy, **który to personel nie prowadzi własnej działalności gospodarczej. W praktyce więc oznaczało to będzie personel zatrudniony w oparciu o umowę zlecenie, umowę o pracę.**

Audyt ma być przeprowadzany przez pośrednika przed rozpoczęciem współpracy, a następnie raz do roku. W rozumieniu normy DIN pośrednik w ramach audytu może m.in. sprawdzać następujące dokumenty usługodawców:

1. umowy o pracę i umowy zlecenia, które usługodawca zawiera ze swoim personelem opiekuńczym,
2. zaświadczenia A1,
3. umowy o świadczenie usług, które zostały zawarte z klientem,
4. ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w ramach wykonywanej działalności zaangażowanego do pracy personelu opiekuńczego

Pewne ryzyka wiążąc się również mogą z brakiem precyzji wielu sformułowań normy DIN. Przykładowo, wątpliwość budzi uregulowanie statuujące, że na żądanie pośrednik winien przekazać klientowi wyniki audytu obecnych usługodawców.

Brakuje również precyzyjnej informacji dotyczącej ewentualnego obciążenia podatkiem VAT umowy, którą strony dostosowałyby do standardów normy z DIN (i kosztów wynikającego stąd obciążenia, w tym ich rozdziału między strony).

Co istotne, w przypadku, jeśli usługodawca nie przejdzie pozytywnie kontroli, pośrednik **musi** zrezygnować ze współpracy z usługodawcą. **To w naszej ocenie należy traktować jak najbardziej jako potencjalne ryzyko związane z wprowadzoną normą DIN.** W praktyce bowiem, to pośrednicy sami będą mogli dokonywać czynności kontrolnych i żądać pod rygorem zerwania współpracy dokumentacji usługodawców.

Autorzy:

Marek Benio Vice Prezes Stowarzyszenia
Europejski Instytut Mobilności Pracy
Marcin Kiełbasa prawnik ELMI
Katarzyna Węglarz, radca prawny

ELMI Europejski Instytut Mobilności Pracy

Plac Wolnica 13/10, 31-060 Krakow, Poland

www.inicjatywa.eu
kontakt@inicjatywa.eu

© 2021 Europejski Instytut Mobilności Pracy
kopiowanie dozwolone pod warunkiem podania źródła
